

III Międzynarodowa
Konferencja
Teorii i Krytyki
Designu

Design wobec
wyzwań
współczesności

29-30 września
2023
Warszawa

Pałac Czapskich
Krakowskie
Przedmieście 5

Temat konferencji

W ostatnich latach, emocje stały się oficjalnie głównym motorem ludzkich wyborów. „Oficjalnie”, bo zasadniczo emocjonalni jesteśmy od zawsze, ale w niektórych sytuacjach racjonalności udawało się zachować prymat. Taką przestrzenią były na przykład wybory polityczne. Wraz z tak zwanym „zwrotem populistycznym”, emocje przejęły rolę rozumu jako fundamentu decyzji elektoratu. Być może wpływ miał na to kryzys ekonomiczny z 2007 roku, którego przyczyn do dziś bezskutecznie poszukują uczeni i badacze rynku. W popularnym odbiorze okazało się, że rację miał Bronisław Malinowski, który uważał, iż ekonomii najbliższej jest do magii. Tak czy inaczej, kryzys zachwia najbardziej - zdawać by się mogło - racjonalnym fundamentem naszego świata, czyli zaufaniem do kapitału. Być może, aktualny zwrot ku polityce opartej na emocjach, jest tego zachwiania konsekwencją. Może też być tak, że w świecie nadmiaru informacji, płynności i wiecznej zmiany emocje stały się jakimś ekwiwalentem „prawdy”. Być może jest to tym bardziej skomplikowane, że całkiem łatwo można nimi sterować.

Emocje są tematem wielu książek, konferencji i dyskusji. Ich rola i znaczenie ulegają ciągłym zmianom. Program konferencji ma na celu pokazanie różnych perspektyw na emocje: psychologicznej, socjologicznej, neurobiologicznej, historycznej, filozoficznej i oczywiście perspektywy projektowej. Podobnie jak inne sfery twórczości (sztuki piękne, literatura, teatr, film), design jest nierozzerwalnie związany z emocjami. W ramach tej konferencji chcemy otworzyć dyskusję na następujące tematy: racjonalność i emocje, emocjonalne relacje z rzeczami, projektowanie oparte na emocjach, wartość emocjonalna przedmiotów, emocje a zdrowie psychiczne, emocje w kontekście nowych technologii i rozwoju sztucznej inteligencji, etc.

Rada Programowa zwróciła się do dr Kariny Marusińskiej i dr Pauli Quinon z prośbą o wypowiedzi na temat planowanego tematu konferencji. Poniżej cytujemy fragmenty z tych opinii.

dr Karina Marusińska

”

W 2018 roku Olga Tokarczuk w swojej mowie noblowskiej zachęcała innych twórców do poszukiwania sposobów na opisywanie płynnie zmieniającej się rzeczywistości, stawiającej przed nami wciąż to nowe wyzwania. Postulowała przy tym wykazywanie czułości - „nieustannego odnajdowania podobieństw”. Emocje są właśnie tym językiem, którym można komunikować się na całym globie. Są one lustrem - mówią o naszych granicach i wartościach, pokazują co jest dla nas ważne. Powszechna edukacja nie sprzyja rozpoznawaniu, nazywaniu ani wyrażaniu emocji, a kultura i normy społeczne nakazują trzymanie ich w ryzach.

Tymczasem w przekazach medialnych, na forach internetowych, w publicznych debatach i polityce, a także na ulicach podczas licznych protestów coraz częściej obserwujemy, jak emocje biorą górę nad rozumem i wysuwają się na plan pierwszy. Nie ma wątpliwości co do tego, że nastąpił poważny globalny kryzys empatii. Wybór tematu konferencji jest przejawem troski o kondycję społeczeństwa, a nawet szerzej – Planety. W dzisiejszym świecie troska - ściśle związana z emocjami - może stać się jedną z najistotniejszych kategorii organizujących praktykę artystyczną i projektową.

“

dr Paula Quinon

Emocjonalność, przez długie okresy pozostająca w sferze prywatnej, pozostawiając sferę publiczną rozumowi, regularnie przebija się do świadomości, gdzie zostaje zawłaszczona, zracjonalizowana i wykorzystana nie tylko do tłumaczenia ludzkich zachowań, ale również do zarządzania tymi zachowaniami na poziomie indywidualnych i grup społecznych. Emocjonalność dochodzi do głosu w procesie dziejowym z dużą regularnością, stanowiąc niejako przeciwwagę do okresów racjonalności i zaufania do postępu naukowego. Szczegółowa charakterystyka tego procesu oraz rola emocji, którą zauważa się i wykorzystuje, wydaje się jednak być za każdym razem inna. W ostatnich kilku latach jesteśmy świadkami czegoś, co autorzy projektu tegorocznego Fair Design, nazywają “zwrotem populistycznym”, który charakteryzuje się tym, że “emocje przejmują rolę rozumu jako fundamentu decyzji elektoratu”.

”

Elektoratu przede wszystkim politycznego, ale również “elektoratu” zaangażowanego w decyzje konsumenckie wpływającego na strukturę rynku. - dr Paula Quinon, która zwraca naszą uwagę także w stronę nowych technologii pisząc, że badania nad sposobem zaprogramowania emocji w sztucznej inteligencji są jednym z tematów najczęściej podejmowanych w obszarze badań robotycznych i cybernetycznych. Najważniejsze pytania w tym obszarze dotyczą struktury emocji robotów: czy chcemy zaimplementować robotom ludzkie emocje, czy może lepiej zaimplementować emocje, które będą odgrywały te same role co ludzkie emocje, ale były specyficzne dla AI?

“

W 2015 roku Wydział Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie rozpoczął organizowanie cyklu konferencji poświęconych teorii i krytyce wzornictwa, które musi dostosować się do coraz szybciej zmieniających się uwarunkowań społecznych, kulturowych, technologicznych i ekonomicznych. W naszym zamierzeniu konferencje te mają stać się forum umożliwiającym dyskusję wykraczającą poza zawodowe środowisko projektantów. Taka wymiana poglądów toczy się już od dłuższego czasu na świecie, co umożliwia tak teoretykom, jak praktykom projektowania lepsze zrozumienie celów, metod i strategii designu w coraz szybciej zmieniających się warunkach funkcjonowania społeczeństw. W miarę, jak wzornictwo coraz częściej postrzegane jest jako rodzaj „kultury designu“, w dyskusję tę włączają się specjaliści z innych dziedzin, jak filozofia, socjologia, ekonomia czy antropologia kultury.

W Polsce jednak taka debata właściwie nie istniała i platforma wymiany poglądów na te tematy ograniczała się do publikacji w czasopismach naukowych, zawodowych oraz popularnych tygodnikach i dziennikach. Drukowane tam teksty rzadko tylko stykały się z odmienną refleksją czy rzetelną krytyką, nie prowadziły więc ani do prawdziwej wymiany myśli, ani do kształtowania kompleksowego poglądu na stan dzisiejszego wzornictwa.

Proponowane przez nas organizowanie Międzynarodowych Konferencji Teorii i Krytyki Designu FAIR DESIGN miałyby zainicjować debatę na temat zdefiniowania bądź zastosowania istniejących już narzędzi badawczych, które posłużyłyby do opisu i analizy zmian zachodzących we współczesnym projektowaniu.

Mamy nadzieję, że tego typu spotkania byłyby okazją do wymiany poglądów między teoretykami z różnych dyscyplin, a praktykami wzornictwa. Od teoretyków oczekujemy opisu stanu współczesnego społeczeństwa z perspektywy nauk humanistycznych i społecznych (w tym zajmujących się teorią designu), od praktyków podzielenia się refleksjami na temat ich doświadczeń w projektowaniu dla dzisiejszego niestabilizowanego świata.

Do udziału w konferencjach chcemy więc zapraszać ludzi związanych zarówno z projektowaniem, jak ze sztuką, filozofią, antropologią czy ekonomią. Od wszystkich oczekivalibyśmy refleksji odnoszących się do szybko zmieniających się relacji w kulturze, polityce, społeczeństwie i, oczywiście, w designie. Referaty wygłaszane będą po polsku i angielsku (tłumaczenie symultaniczne).

Rada Programowa

prof. Bruce Brown
prof. Prot Jarnuszkiewicz
dr Katarzyna Kasia
dr hab. Magda Kochanowska
dr Józef A. Mrozek
dr hab. Monika Murawska
prof. Michał Stefanowski
prof. Susan Yealvich

Organizator

Wydział Wzornictwa,
Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie
www.asp.waw.pl

Kontakt

magda.kochanowska@asp.waw.pl
<https://fairdesign.asp.waw.pl/>